

Чабель – село квітучих мальв

На території Селищенської сільської ради є невеличке, мальовниче поліське село Чабель, що розташоване за 40 кілометрів від Сарн. Воно загубилося серед чудових борів і дібров, боліт і озерець, понад берегами невеликої річки Полична. В населеному пункті є 297 господарських дворів, в яких мешкають 1260 щирих душею, гостинних селян. Напередодні новорічно-різдвяних свят завітали туди, аби поцікавитися їхнім життям, невіршеними проблемами, а в разі потреби й зарадити чимось.

З минувшини

За легендою, історія Чабеля розпочинається з того, що пан села Тинне подарував за добру службу селянинові землю і сказав: «Живи, працюю, будь сам собі господарем». Оселився той чоловік, збудував хатину. А були тут чудова поліська природа, заплави, багато звіра всякого, птаства. Особливо радували зір білі чаплі. Згодом виріс хутірець. Через нього пролягав шлях із Березного на Олевськ. Інколи подорожні питали: «Де тут можна переночувати?». На що їм відповідали: «На хуторі, де багато чапель». Поступово його назва змінювалася. Переріс він у село з назвою Чабель. Найімовірніше, засноване воно десь у 18 столітті. Найдавніший кам'яний хрест, знайдений на сільському кладовищі, датований 1730 роком. Перша письмова згадка про Чабель належить до 1769 року.

Праця звеличує людину

Той, хто приїжджає в село влітку, напевно, обов'язково зверне увагу на садки, що ростуть біля кожної садиби. А ще серед безлічі квітів особливо багато мальв. До послуг селян - ФАП, клуб, школа, бібліотека, магазини, поштове відділення, церква, молитовні храми. Кожен другий житель має автомобіль і сільськогосподарську техніку для обробітку землі. Після розпаду радгоспу, селяни стали господарювали одноосібно. Гарні врожаї дає земля, адже люблять її чабельці, бережуть і цінують. Вирощують жито, картоплю, пшеницю, буряк та ін. Вистачає собі, а ще можна продати й обміняти. Працюють і в Селищенському гранкар'єрі та в місцевому лісництві.

Але, як того вимагає час, найбільш активні самі створюють робочі місця. Дають заробіток сусідам, рідним, друзям, односельцям. У Чабелі діють 5 магазинів, дереворозпилювальні, деревообробні та з виробництва гранульованого палива підприємства, столярний цех. Гордяться люди тим, що молоді, енергійні Віталій Захарчук, Віталій Юсенко, Микола Царук налагодили їх роботу, показали, як потрібно розвивати свою промисловість, та довели, що під лежачий камінь вода не тече. Тяжко доводилося «спинатися на ноги», але це їм було під силу. У розмові з підприємцем Юрієм Царуком, керівником цеху, що спеціалізується на переробці деревини, дізнався, що окрім виробничої діяльності, допомагають деревиною воїнам АТО, адже вона так необхідна для спорудження бліндажів на передовій. Вчасно сплачують державі податки, заробітну плату працівникам. До речі, Юрій Григорович живе й працює в Чабелі, хоча раніше мешкав у Сарнах. Має вищу освіту, за професією інженер-будівельник. Свого часу встиг попрацювати в Кузнецовську на атомній станції, згодом 11 років - у Москві.

Життя жителів змінюється з кожним роком, адже селяни - справжні трударі. Хоча безробіття у 90 роки минулого століття стало найболючішою проблемою, люди не зупинилися перед труднощами. Щоб утримувати сім'ї, господарі (часто і їх дружини) виїжджали влітку на заробітки. Найчастіше – в Сумську, Київську області. Щоправда, заробітчанські шляхи чабельців пролягають не тільки на схід і південь України. Почали

їздити в ближнє й дальнє зарубіжжя, а саме: Росію, Польщу, Німеччину. Дехто додому не повертався, знаходив там свою долю.

Приїхавши із-за кордону, будують нові, сучасні двоповерхові будинки з усіма зручностями. За п'ятнадцять років (1999-2014 рр.) село повністю змінилося, перетворившись на «маленьку Америку». Виросли нові вулиці, будинки, обнесені сучасними парканами, з дворами, вимощеними бруківкою. Кожен господар дбає про чистоту й порядок.

Радує сільську громаду те, що село не старіє, а молодіє. Молодь не покидає його, залишається тут, розбудовує. Народжуваність за останні десятиліття значно перевищує смертність. Приміром, за 2013 рік становила 32 немовляти, а смертність – 13 чоловік. Позитивна тенденція зберігається й нині. Живуть тут багатодітні родини, які мають п'ятеро та більше дітей. Усі знають дружні, працелюбні сім'ї Миколи та Ганни Юсенків, Володимира та Марії Миронців, Сергія та Галини Юсенків, де виховують по 10-13 дітей. Вони для інших приклад у побуті, житті та праці. Дай, Боже, щоб демографічна ситуація залишалася такою і надалі.

Вірять мешканці Чабеля, що їх завтрашній день буде кращим. І не тільки вірять, а щодня працюють, аби забезпечити сім'ї, виростити здоровими, освіченими дітей. На власному досвіді знають, що тільки праця звеличує людину та є основою буття, достатку.

Ростуть справжніми патріотами

Гордістю чабельців є місцева загальноосвітня школа I-II ступенів, яку понад двадцять років очолює досвідчений директор Ольга Примич. Приміщення її було побудоване в 1963 році. Нині тут здобувають освіту 214 учнів, яких навчають 23 педагоги. Вони працюють над науково-методичною темою: «Розвиток здібностей та інтересу учнів до навчання через впровадження педагогічних інновацій у практику». Відкриті уроки вчителів відзначаються новизною і містять елементи творчого пошуку й знахідок. Серед них, наприклад, уроки географії, історії, математики, світової літератури, природознавства й ін. Вихованці здобувають якісні й міцні знання, беруть участь у предметних олімпіадах, конкурсах, де посідають призові місця. Працюють гуртки «Ріднокрай», «Олімп», «Джерельце», «Майстер і Маргарита», «Умілі руки», «Чарівна скринька»... На базі закладу проводять районні семінари з різних предметів.

Школа багата традиціями. Хоча в старому приміщенні, але добре організована робота шкільної бібліотеки, якою завідує Галина Іванчишина. Книгозбірня має багато цікавої літератури, постійно діють книжкові виставки. Діти залюбки відвідують заклад, де можуть взяти потрібну книжку, написати реферат тощо. Приходять сюди й дорослі мешканці села. За словами вчительки історії Лариси Єленець, у школі ведуть значну роботу з патріотичного виховання підростаючого покоління: виховні години, акції, під час яких учні, педагоги роблять все для того, аби матеріально допомогти бійцям АТО. А дитячі малюнки, відіслані їм, є справжніми оберегами. На виготовленому стенді - фотографії та розповіді про двох односельців і вихованців, які нині захищають Україну від агресії на сході держави. З серпня там перебувають Олександр Брижєвський та Іван Вайда. Мешканці постійно підтримують з ними зв'язок і надають посильну допомогу.

Проблемою для чабельських педагогів та учнів є двозмінне навчання. З появою шкільного автобуса зникло питання перевезення старшокласників у Ясногірську ЗОШ I-III ступенів, де вони продовжують здобувати освіту.

Під одним дахом

Під час відвідин Чабеля в сільському клубі проходив святковий новорічний бал для дітей. Веселі, усміхнені, радісні, багато з них у новорічних костюмах, вили хороводи з Дідом Морозом і Снігуронькою навколо красуні-ялинки.

Не часто побачиш таке сусідство, коли під одним дахом розміщені клуб і поштове відділення. У Чабелі саме так. Проте роботі це не заважає. Завідуюча Лариса Захарчук – поштовик зі стажем, водночас і листоноша, відмінно виконує свої обов'язки. Каже, що завдяки сільраді, поміняли старе вікно на металопластикове, що поліпшило тепловий

режим. Нові вікна й у закладі культури. Жінка успішно впоралася з передплатою газет і журналів. За її словами, чабельці найкраще виписують на 2015 рік газету «Сарненські новини», без всякого примусу. 90 примірників «районки» ляжуть на стіл в їхніх оселях, бо вона авторитетна й цікава.

70 років із кулею в п'яті

Чабельці брали активну участь у національно-визвольних змаганнях 1941-1956 рр. Ті з них, хто вижив, розповідали, що в Чабелі бував Тарас Бульба-Боровець зі своїм загоном. З фронтів Великої Вітчизняної війни не повернулися 38 односельців. Їхні імена викарбувані в Книзі пам'яті.

Нині живий ще один-однісінький ветеран Степан Герасимович Ковтун. Народився він у 1918 році, є найстарішим жителем села. У 1944 році в одному з боїв куля потрапила бійцю в п'яту. У госпіталі лікарі порадили її не витягати, бо це загрожувало ампутацією ноги. Ось так уже 70 років фронтовик живе з непроханим гостем. Після війни трудився в колгоспі, на власному полі, згодом - у торгівлі, листоношею. Був частим гостем учнівської молоді. Юнь допомагає ветерану по-господарству, вітає зі святами. Після смерті дружини батька нині доглядає син.

Ганна Дячок – відома поетеса

Гордиться Чабель і своїми творчими людьми. Гарні вірші пише завідувача бібліотекою Галина Іванчишина. Не так давно мешкала в селі (нині в Ясногірці) відома поетеса Ганна Дячок. Ця жінка, сильна душею і щира думками, дарує людям вірші та прозові твори. Їх часто друкують газети, читають у передачах радіомовлення. Ось нещодавно до редакції «Сарненських новин» надійшов від Ганни Калениківни лист, в якому вона надіслала поліські замальовки. А ще просить небайдужих людей, благодійників допомогти у виданні нової збірки поезій. З 1996 року Ганна Дячок є членом літературного об'єднання «Наше коло» обласної організації Національної спілки письменників України. З 2010 року її поезії можна почитати на сторінках літературно-краєзнавчого журналу Рівненщини «Погорина». Вони захоплюють, приємно тривожать душу.

Здоров'я – найдорожчий скарб

Хороше враження залишилося після відвідин сільського фельдшерсько-акушерського пункту, яким завідує Марія Ковальчук. Після закінчення Рокитнівського медичного училища вже рік працює тут. Скрізь дає лад, уважна, доброзичлива, кваліфіковано надає медичну допомогу односельцям. Усіх знає, бо місцева. Тут панують чистота, порядок, є вдосталь ліків. Допомагають їй у роботі молодша медична сестра Альона Ковальчук та акушерка й шкільна медсестра Алла Кохно.

За словами Марії Ковальчук, у ФАПу є й проблеми. Ще під час передвиборної кампанії нині народний депутат України Сергій Євтушок обіцяв допомогти в заміні старих дерев'яних вікон на металопластикові, бо через них вітер видуває все тепло, хоча грубки топлять довго. Це значно поліпшило б тепловий режим. Поки що доводиться чекати.

Потрібні також нова огорожа, умивальник, а ще зробити хоча б поточний ремонт. Попри труднощі, вдень і вночі, в дощ, мороз, холод жінки, будучи вірними клятві Гіппократа, поспішають на допомогу односельцям, бо їх здоров'я – найдорожчий скарб.

Михайло МАЛАФЕЙ.